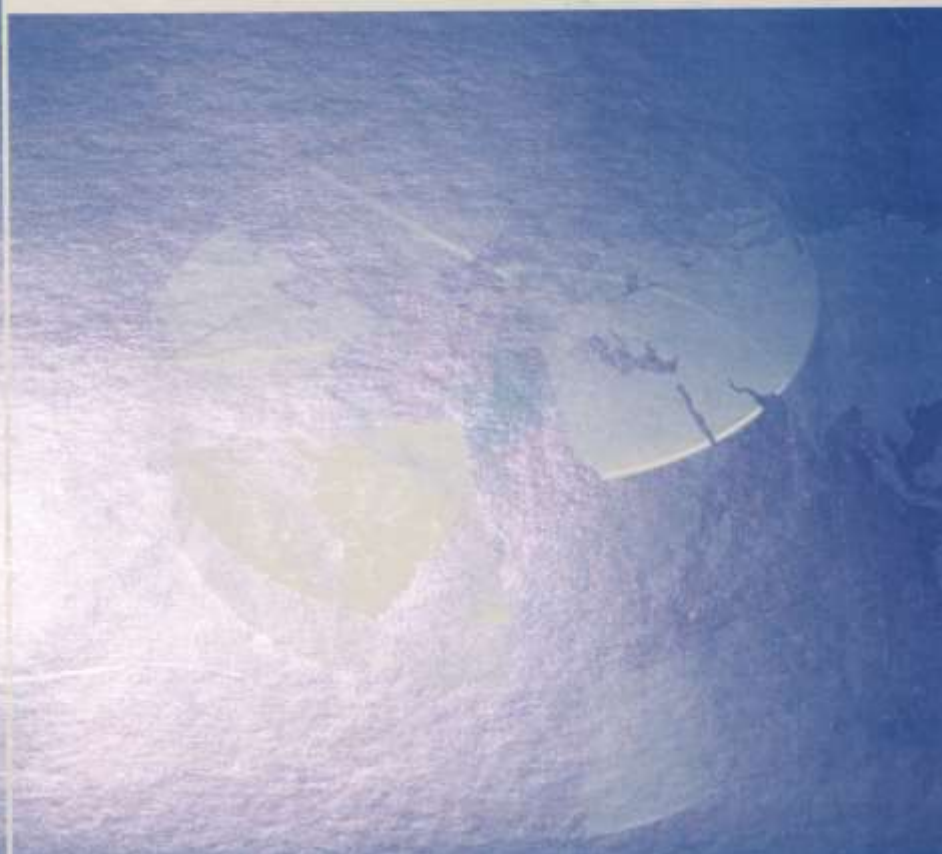

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VIII Міжнародної науково-
практичної конференції
20 травня 2016 р.**

Вкрай невтішне місце України у зведеному рейтингу і в усіх групах показників, звичайно, можна частково списати на роздратування залучених експертів станом справ у європейській країні, який є гіршим, ніж вони могли сподіватись (може через це деякі африканські країни мають вищі рейтинги). Слід також пам'ятати, що біля ста країн світу не потрапили до звіту, і не всі з них випередили б Україну в разі свого включення до нього. Однак наведені об'єктивні кількісні дані також дають невтішну оцінку щодо конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Це підтверджує результати тих досліджень, які на додаток до традиційних ситуацій неспроможності державної влади, що притаманні і країнам з розвинутою економікою, додають специфічні проблеми новостворених держав; через це Україна має гірші стартові умови порівняно зі центральноєвропейськими перехідними економіками (окрім Словаччини).

Література:

1. Schwab K. The Global Competitiveness Report 2014-2015 / World Economic forum.- Geneva, Switzerland 2015.- 565 p.
2. Cellini R, Soci A. Pop Competitiveness. – Banca Nazionale del Lavoro. – Quarterly Review. – LV 220. – P. 71-101.

РОЗВИТОК ЕКСПОРТНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Пушкар Т.А., к.е.н., доцент

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Невід'ємною частиною становлення сильної і незалежної національної економіки України є поглиблення міжнародної спеціалізації країни на основі урахування сучасних тенденцій міжнародного поділу праці. Одним із проявів розвитку міжнародної спеціалізації виступає розвиток експортної орієнтації на усіх рівнях функціонування: макроекономічному, регіональному, мікроекономічному.

Значна кількість досліджень, що присвячено експортній орієнтації, розглядаючи широкі коло питань, лишають дискусійним визначення її сутності. Безперечним є те, що визначення експортної орієнтації відрізняється в залежності від рівня: на макроекономічному, у тому числі регіональному, рівні експортну орієнтацію розглядають як певну модель економічного розвитку країни, при якій основним чинником зростання виступає експортна діяльність [1, С. 457]. Також на макроекономічному рівні експортну орієнтацію прийнято визначати як певну частку та місце експорту вітчизняної продукції на зовнішніх ринках [1, С. 60]. Експортноорієнтовану економіку найчастіше наділяють негативними рисами: залежністю від зовнішнього попиту, кон'юктури світових ринків тощо [3, С. 133]. Але, водночас, експортна орієнтація виступає стимулом для сприяння посиленню конкуренції, підвищенню інноваційної та інвестиційної активності [4, С. 131].

На мікроекономічному рівні експортну орієнтацію визначають як спрямованість підприємств у рамках своєї стратегії реалізовувати свій експортний потенціал [1, С. 458].

На думку автора, експортна орієнтація на будь-якому рівні є спрямованістю на забезпечення стійких конкурентних позицій на зовнішніх ринках. Така спрямованість повинна визначати не лише кількісними показниками (наприклад, зростанням обсягів експортної продукції, розширення ринків збуту тощо), але нести у собі якісні ознаки (зростання конкурентоспроможності, утримання стабільних позицій тощо). Якісними ознаками експортної орієнтації на будь-якому рівні є розвиток «на перспективу». Тобто, експортна орієнтація повинна відображати не існуючу ситуацію на зовнішніх ринках, а стратегічні напрями розвитку експортної діяльності.

Основними принципами розвитку експортної орієнтації виступають:

- принцип забезпечення економічного суверенітету;
- принцип реалізації економічних інтересів;
- принцип наукової обґрунтованості;
- принцип законності;
- принцип урахування тенденцій розвитку міжнародного поділу праці;

- принцип розвитку спеціалізації;
- принцип забезпечення синергизму;
- принцип економічної ефективності.

В умовах поглиблення інтеграційних процесів в Україні, розвиток експортної орієнтації на будь-якому рівні неможливий без врахування геополітичних і гео економічних пріоритетів країни. На даний момент, саме геополітичні умови здійснюють значний вплив, вимагаючи нових підходів до формування механізмів визначення і розвитку експортної орієнтації.

Розглядаючи сутнісні питання експортної орієнтації, доцільно виділити її два основні види:

- товарну експортну орієнтацію, яка визначається розвитком виробництва товарів, які мають найбільший конкурентний потенціал на зовнішніх товарних ринках, і нарощуванням обсягів їх реалізації;

- територіальну орієнтацію, яка визначається розвитку виробництва товарів, які мають найбільший конкурентний потенціал на певних зовнішніх територіальних ринках (країнах або географічних регіонах), і нарощуванням обсягів їх реалізації на даних ринках.

Отже, експортна орієнтація на будь-якому рівні – макроекономічному, регіональному, мікроекономічному – передбачає певну спрямованість виробництва та реалізації продукції на зовнішні ринки, зумовлює стратегічні рішення щодо їх виробництва і повинна сприяти забезпечення довгострокових стабільних позицій на міжнародних ринках. В умовах поглиблення інтеграційних процесів при подальшому розвитку євроінтеграції, національній економіці країни, її регіонам і підприємствам потрібно буде вирішувати складні завдання узгодження своїх економічних інтересів із даними процесами, врахуванням геополітичних і гео економічних інтересів країни, що значним чином вплине на розвиток їх експортної орієнтації.

Література:

1. Бірюк О. С. Теоретичні підходи до визначення експортноорієнтованості підприємства / О. С. Бірюк // Міжнародна економічна політика. - 2012. - Спецвипуск, частина І. - С. 455-460.
2. Івашкін І. М. Зовнішньоторговельна орієнтація АПК країни щодо реалізації агропромислової продукції на ринках ЄС / І. М. Івашкін // Агросвіт. - 2015. - № 19. - С. 59-62.
3. Калмикова Н. Формування механізму стимулювання експортної орієнтації економіки України / Н. Калмикова // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. - № 2. - 2012. - С. 132-136.
4. Карасьова Н. Глобалізаційні детермінанти експортноорієнтованого розвитку аграрного сектора України / Н. Карасьова // Міжнародна економічна політика. - 2014. - № 1(20). - С. 129-149.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Жалдак Г. П., к.е.н.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Вагомою складовою економіки будь-якої країни є її зовнішньоекономічна діяльність. Враховуючи сучасний стан економіки України, питання, що стосуються зовнішньоекономічної безпеки є вкрай актуальними.

На сьогодні у науковій літературі в достатній мірі ідентифіковано основні показники, якими варто користуватися при визначенні рівня зовнішньоекономічної безпеки, проте деякі з них потребують уточнення з урахуванням останніх соціально-економічних процесів у суспільстві, потребують подальших наукових досліджень визначення основних проблем зовнішньоекономічної безпеки України [4].

Ураховуючи те, що Україна на даний час знаходиться у стані військового конфлікту, а у майбутньому налаштована на поступову інтеграцію з європейськими країнами світу, важливим є врахування індикаторів та показників, що використовуються у світовому економічному просторі. У